

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการของคณะกรรมการโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการของคณะกรรมการโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการของคณะกรรมการโรงเรียนในส่วนที่เป็นข้าราชการครูและในส่วนที่ไม่ใช่ข้าราชการครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
- 2) เพื่อศึกษา ข้อเสนอแนะ ของคณะกรรมการโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

5.2 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการของคณะกรรมการโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี (เฉพาะปี การศึกษา 2541) ซึ่งในกระบวนการเรียนการสอนนั้นจะต้องประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

- 1) หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ปรับปรุง 2533)
- 2) การจัดการเรียนการสอน
- 3) การบริหารบุคลากรทางวิชาการ
- 4) การบริหารสื่อการศึกษา
- 5) การวัดผลประเมินผล

5.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูที่เป็นคณะกรรมการโรงเรียน จำนวน 125 คน และคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ใช่ข้าราชการครู จำนวน 250 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี รวมทั้งสิ้น จำนวน 375 คนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของ คณะกรรมการโรงเรียน จำนวน 35 ข้อ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของคณะกรรมการโรงเรียน ประถมศึกษา มีทั้งหมด 15 ข้อ ให้เลือกตอบมาเพียง 5 ข้อ

นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน (ราชชื่อในภาคผนวก) ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำ เครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) ที่จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 45 ชุด เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ ความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.94

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยส่งแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 375 ชุด ได้รับ คืน จำนวน 371 ชุด คัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ได้ จำนวน 366 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.60 ของ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม รวม 20 วัน

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ดังนี้

(1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

(2) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดย หาค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(3) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนนั้น
วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

5.4 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษาความต้องการของคณะกรรมการโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีผลการวิจัยที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1) ความต้องการการจัดการเรียนการสอน

จากผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวม คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา ที่เป็นข้าราชการครูและไม่ใช่ข้าราชการครู มีความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับ “ มาก ” ยกเว้น ด้านการบริหารบุคลากรทางวิชาการมีความต้องการอยู่ในระดับ “มากที่สุด” รายละเอียดความต้องการแต่ละด้านดังนี้

(1) ด้านหลักสูตร โดยภาพรวมคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นข้าราชการครูและไม่ใช่ข้าราชการครู มีความต้องการในเรื่องของหลักสูตรอยู่ในระดับ “ มาก ” ทุกรายการ 3 อันดับแรกได้แก่ ให้โรงเรียนกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาหลักสูตรอย่างชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ให้โรงเรียนให้ความรู้เรื่องหลักสูตรแก่คณะกรรมการโรงเรียน และให้คณะกรรมการโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น

(2) ด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมแล้วคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นข้าราชการครูและไม่เป็นข้าราชการครูมีความต้องการอยู่ในระดับ “ มาก ” ยกเว้น ให้ครูสนใจและแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน ให้ครูอุทิศเวลาให้แก่นักเรียนและการสอนมากกว่าในปัจจุบัน ให้นักเรียนได้ฝึกคิด ปฏิบัติจริง ด้วยตนเอง และ ให้ครูประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีความต้องการอยู่ในระดับ “มากที่สุด”

(3) ด้านบริหารบุคลากรทางวิชาการ โดยภาพรวมคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นข้าราชการครูและไม่ใช่ข้าราชการครูมีความต้องการอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ได้แก่ ให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและประชาชน ให้ครูวางแผนเป็นที่เคารพนับถือ สามารถเป็นที่พึ่งแก่ประชาชน และให้ครูเป็นผู้ปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการอยู่เสมอ ยกเว้นเรื่อง ให้ครูเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน มีความต้องการอยู่ในระดับ “ มาก ”

(4) ด้านการบริหารเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา ที่เป็นข้าราชการครูและไม่เป็นข้าราชการครู มีความต้องการอยู่ในระดับ “ มาก ” 3 อันดับแรก ได้แก่

นำสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ใช้สื่ออย่างหลากหลายที่ส่งเสริมการเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการโรงเรียนได้เสนอแนะสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน

(5) ด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นข้าราชการครูและไม่เป็นข้าราชการครู มีความต้องการอยู่ในระดับ “ มาก ” ได้แก่ ให้ครูใช้วิธีวัดผลประเมินผลโดยวิธีพิจารณาจากผลงานนักเรียนมากกว่าการใช้ข้อสอบเพียงอย่างเดียว ให้คณะกรรมการโรงเรียนมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการเรียนการสอน และให้คณะกรรมการโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ยกเว้นเรื่อง ให้ครูประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างค่อเนื่องด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม มีความต้องการอยู่ในระดับ “ มากที่สุด ”

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นข้าราชการครูและไม่เป็นข้าราชการครู 5 อันดับแรกได้แก่

- (1) จัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ
- (2) จัดการเรียนการสอนโดยผ่านสื่อหลายรูปแบบ
- (3) ให้คณะกรรมการโรงเรียนเป็นผู้ประสานให้ชุมชนได้เข้าใจในการเรียนการสอน
- (4) จัดการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและกลุ่มทักษะให้มาก
- (5) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกโรงเรียน

5.5 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ปรากฏว่ามีประเด็นที่น่าสนใจและสำคัญสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ความต้องการการจัดการเรียนการสอนของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาตามขอบข่ายงานทั้ง 5 ด้าน นั้นพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีความต้องการอยู่ในระดับ “ มาก ” เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร ด้านการบริหารสื่อการศึกษาและด้านการวัดผลประเมินผล มีเพียงด้านการบริหารบุคลากรทางวิชาการ ที่มีความต้องการอยู่ในระดับ “ มากที่สุด ” ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีสมร พุ่มสะอาด (2530) กล่าวว่า ครูที่มีคุณภาพนั้นควรมีคุณลักษณะในเรื่องการพัฒนาชุมชนคือครูต้องมีบทบาทและหน้าที่ในการ

พัฒนาชุมชนโดยต้องเป็นผู้นำทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติตน การประกอบอาชีพ ช่วยเหลือแนะนำ ในการแก้ปัญหาต่างๆ และยังคงคล้องกับ สุพัตรา มาศดิตถ์ (2532) ที่กล่าวถึงลักษณะของครูที่ สังคมต้องการ กล่าวคือ ครูจะต้องเป็นตัวอย่างของชาวบ้านทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและ เยาวชน ตลอดจนชุมชน เช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2528) ได้กำหนด ลักษณะของครูที่ดีไว้ว่า

- (1) มีความรู้ดี หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
- (2) มีความสามารถดีในการปฏิบัติงาน
- (3) มีความประพฤติดี ปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา
- (4) รักงานวินัยดี ปฏิบัติตามวินัยโดยเคร่งครัด
- (5) กระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์
- (6) สอนและอบรมศิษย์โดยใช้หลักวิชาการศึกษา มีความรักและเมตตาต่อศิษย์

ทุกคน

- (7) ละเว้นอบาเบมุขได้อย่างเด็ดขาด โดยเฉพาะสุรา การพนัน และบุหรี่

นอกจากนั้นยังต้องมีคุณธรรม จรรยาบรรณ เป็นแบบอย่างแห่งการประพฤติปฏิบัติที่ ดีงาม รู้จักปรับปรุงและพัฒนางานอยู่เสมอ ตลอดจนมุ่งมั่นพัฒนาสนใจใคร่รู้คิดค้นบุกเบิก แสวง หาความรู้อยู่เสมอเป็นนิจ

จากข้อความสอดคล้องดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า การจัดการศึกษาในอดีตพระสงฆ์จะทำหน้าที่ เป็นครู พื้นฐานของความเป็นครูและการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของครู ได้มาจากหลักธรรมทาง พุทธศาสนา ซึ่งเป็นพื้นฐานอันสำคัญที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ จนเกิดเป็น วัฒนธรรม จารีตประเพณี เกี่ยวกับครูในการอบรมสั่งสอนศิษย์สืบมา วิธีสอนส่วนใหญ่มักเน้น การท่องจำอรรถกถา พร้อมทั้งสอนชีวิตสอนความเป็นคน สอนหนังสือโดยครูปฏิบัติเป็นแบบ อย่างให้ศิษย์ได้ปฏิบัติตาม ครูจึงมีบทบาทโดดเด่นในฐานะเป็นผู้ให้และอีกประการหนึ่งคณะกรรมการ การโรงเรียนก็เป็นผู้อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนจึงมีความต้องการต่อตัว ครูที่เป็นบุคลากรทางวิชาการเหมือนการจัดการศึกษาที่ผ่านมาเพราะชุมชนย่อมรู้ดีอยู่แล้วว่า ครูเป็น ผู้มีความรู้ความสามารถมากกว่าใครๆในชุมชนนั้นๆ

2) ในด้านการวัดผลประเมินผลถึงแม้ภาพรวมจะอยู่ในระดับ “ มาก ” แต่ก็อยู่เป็นอันดับ สุดท้ายของความดีต้องการทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการโรงเรียนในส่วนที่ไม่ใช่ข้าราชการ ครู มีอายุอยู่ระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.10 มากกว่าช่วงอายุอื่นๆ และมีวุฒิทางการ ศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 60.58 นั้นหมายความว่า คณะกรรมการโรงเรียน

เหล่านี้จบการศึกษาภาคบังคับมาแล้วประมาณ 30 ปี ดังนั้นความรู้ในเรื่องของทางวิชาการ โดยเฉพาะในเรื่องการวัดผลประเมินผลจึงไม่เข้าใจหรือมีความรู้พอ และคิดว่าการวัดผลประเมินผลน่าจะเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนเท่านั้น แม้แต่คณะกรรมการโรงเรียนที่เป็นข้าราชการครูเองก็ไม่ได้มีวุฒิทางการศึกษาวิชาเอกการวัดผลประเมินผลโดยเฉพาะ ประกอบกับวุฒิทางการศึกษาที่จบปริญญาตรีมีเพียงร้อยละ 88.80 นอกนั้นเป็นวุฒิอย่างอื่นเช่น ปวส.หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 4.00 วุฒิอื่นๆ เช่น พ.กศ. ป.กศ. พ.ม. คิดเป็นร้อยละ 6.40 ซึ่งวุฒิทางการศึกษาดังกล่าวไม่ได้เรียนวิชาครูหรือวิชาการศึกษาที่เป็นกระบวนการเน้นหนักมากเท่าใดนัก โดยเฉพาะในเรื่องการวัดผลประเมินผลเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับตัวเลขโดยปกติแล้วไม่ชอบจึงทำให้มีความต้องการในด้านนี้ไม่เท่าที่ควรและสอดคล้องกับปัญหาในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่ว่า ครูไม่สามารถสร้างข้อสอบแบบอื่นได้ จึงใช้ข้อสอบเป็นหลัก ผู้ออกข้อสอบไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดผลประเมินผล

3) ด้านหลักสูตรจากผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษามีความต้องการในเรื่องการให้โรงเรียนกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาหลักสูตรอย่างชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้ เป็นอันดับที่หนึ่ง ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ในด้านบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาที่ว่า คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียนแล้วโรงเรียนจะนำนโยบายดังกล่าวไปเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและก่อนที่จะนำแผนปฏิบัติการประจำปีออกใช้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการโรงเรียนก่อน เช่นเดียวกับหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ทั้งหลักสูตรประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการได้นอกนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุพนธ์ โสมมิชัย (2540) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังให้มีการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาด้านการร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียนและการให้ความเห็นชอบของแผนปฏิบัติการมีความคาดหวังในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “มาก”

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่านโยบายมีความสำคัญต่อบุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงานได้เข้าใจถึงภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ประกอบกับคณะกรรมการโรงเรียนในกลุ่มที่เป็นข้าราชการครู ซึ่งมีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 31 - 40 ปีคิดเป็นร้อยละ 47.20 และมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 88.80 ซึ่งมีความรู้เรื่องแผน นโยบายอยู่บ้างและแม้แต่คณะกรรมการโรงเรียนที่ไม่ใช่ข้าราชการครูที่มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 41 - 50 ปีมีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 7.88 ปวส.หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 4.98 และมีอาชีพเป็นนักธุรกิจค้าขาย

คิดเป็นร้อยละ 19.08 เป็นข้าราชการบ้านญูถึงร้อยละ 3.32 และอาชีพอื่นๆอีกเช่น ค้ารวจ ทหาร ซึ่งคณะกรรมการโรงเรียนเหล่านี้ในอีกส่วนหนึ่งก็เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นกรรมการสุขาภิบาล (สข.) กลุ่มคนเหล่านี้มีความคุ้นเคยเกี่ยวกับด้านนโยบายและการวางแผน ในองค์การที่ตนเองสังกัดอยู่มากพอสมควร และถือได้ว่าเป็นช่วงของคนกำลังอยู่ในวัยทำงาน ต้องการแสวงหาความรู้ มีการตื่นตัวในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนได้รับอยู่ในองค์การนั้นๆ จึงทำให้มีความต้องการในด้านนี้ออกมาในอันดับที่หนึ่ง

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าภาพรวมของความต้องการของคณะกรรมการโรงเรียนในด้านหลักสูตรจะมีอยู่ในระดับ “ มาก ” เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มแล้วทั้งสองกลุ่มบุคคลมีความต้องการในด้านการให้คณะกรรมการโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรเป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการโรงเรียนโดยเฉพาะในกลุ่มที่ไม่ใช่ข้าราชการครูมีอายุอยู่ระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.10 นั้นหมายความว่าจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้วประมาณ 30 ปี ประกอบกับวุฒิทางการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 60.58 และในขณะที่เขียนหลักสูตรก็ได้ทำการแก้ไขปรับปรุงมาแล้วหลายครั้ง ซึ่งคณะกรรมการโรงเรียนกลุ่มนี้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงแล้วน้อยมาก เป็นการสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประจักษ์ สุรนาคศรี (2524) ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาส่วนมากได้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านกำลัง แรงงาน การเงิน และให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูใหญ่และคณะครู ส่วนหน้าที่อื่นมีการปฏิบัติเป็นครั้งคราวหรือน้อยมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ชาญบุทธ แสงมณี (2537) ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาในบทบาทที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับ “ ปานกลาง ” ทุกด้าน ในส่วนคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นข้าราชการครูแม้จะมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.80 ก็ตามยังมีวุฒิทางการศึกษาระดับ ปวส. หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 4.00 และวุฒิการศึกษาอื่นๆอีกเช่น พ. ป.กศ. พ.ม. คิดเป็นร้อยละ 6.40 ซึ่งวุฒิทางการศึกษาเหล่านี้ได้ศึกษาในเรื่องของหลักสูตรน้อยมาก ตลอดจนผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีก็ตามไม่ได้หมายความว่าต้องมีความรู้ในเรื่องของหลักสูตรเป็นอย่างดีเพราะมีจำนวนน้อยมากที่จบการศึกษาวิชาเอกหลักสูตรและการสอนโดยตรง

หากมองอีกทางหนึ่งการที่คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความต้องการให้คณะกรรมการโรงเรียน มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรอยู่ในอันดับสุดท้ายนั้นน่าจะมีสาเหตุมาจากการจัดการศึกษาของไทยที่เป็นมาแต่ในอดีตคือส่วนกลางจะเป็นผู้ควบคุมทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเรื่องหลักสูตร จำนวนคาบเวลา หรือแม้แต่ภาษาที่สอน ครูและคณะกรรมการโรงเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรหรือแก้ไขแต่ประการใด ประกอบกับการเคลื่อนไหว

เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ในวงการศึกษาของไทยเรา เมื่อเป็นดังนี้จึงทำให้บุคลากรทางการศึกษาหรือคณะกรรมการโรงเรียนส่วนมากยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแม้จะมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.80 ก็ตามเพราะไม่เคยลงมือปฏิบัติจริงมาก่อนเลย

4) ส่วนทางด้านการบริหารบุคลากรทางวิชาการผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษามีความต้องการให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและประชาชนเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ที่พึงประสงค์ ของครูประถมศึกษาตามที่คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (2527) ได้เสนอไว้คือ

(1) รักการอ่าน รักการค้นคว้า ปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอมีความมั่นใจและศรัทธาในอาชีพครู

(2) ประพฤติตนและวางตนอยู่ในกรอบศีลธรรมจรรยาบรรณอันเป็นบรรทัดฐานที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในชุมชน

เช่นเดียวกับ รุ่ง แก้วแดง (2541) ได้กล่าวถึงบทบาทและความสำคัญของครูว่า ไม่ว่าจะจัดรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียนหรือนอกระบบโรงเรียนและไม่ว่าจะมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยสักเพียงใดก็ตาม ครูยังมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนการสอนเราต้องการครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และบุคลิกภาพ ครูที่สามารถยกระดับสติ ปัญญา หรือวิญญานของมนุษย์ให้สูงขึ้นได้และความเห็นในทำนองเดียวกันของศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้กล่าวถึงครูไว้ว่า “ ครู คือเมล็ดพันธุ์แห่งความดีงามตกไปอยู่ที่ใดทำให้ที่นั้นมีแต่ความดีงาม ความเจริญ ความอุดมสมบูรณ์ ”

ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะว่าในสังคมแต่สมัยโบราณเป็นต้นมาทุกฝ่ายให้ความสำคัญยกย่องนับถือพระและครูโดยเฉพาะครูถือได้ว่าเป็นปูชนียบุคคล ประกอบคนที่จะมาเป็นครูในสมัยก่อนจะต้องเป็นคนที่เก่งที่สุดถึงจะได้เรียนครู ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ และมีศีลธรรมสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และประชาชนโดยทั่วไปได้ มาจนถึงปัจจุบัน ส่วนในรายการให้ครูเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนนั้นพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านของแต่ละกลุ่มบุคคลผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการโรงเรียนมีความต้องการเป็นอันดับสุดท้ายอาจมีสาเหตุมาจาก การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การปกครอง สังคมเศรษฐกิจ ทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนหรือกรรมการโรงเรียนเปลี่ยนแปลงไป มีส่วนหนึ่งออกไปประกอบอาชีพในเมืองหรือในโรงงานอุตสาหกรรมหรือนอกเขตชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างครูกับชุมชน สอดคล้องกับ “ โครงการครูแห่งชาติ ” ด้านสภาพปัญหา เหตุผล และความจำเป็น กล่าวคือ ปัจจุบันไม่ค่อยมีใครให้การยกย่องครูอย่างจริงจังเช่นในอดีต ยิ่งกว่านั้นก็คือครูจำนวนไม่น้อยไม่ได้มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่า

ผู้ปกครองของนักเรียนและคนในชุมชน การยกย่องในลักษณะที่เป็นผู้รู้อย่างในอดีตจึงลดลงไป ครูถูกมองว่าเป็นเพียงผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามอาชีพ จนกล่าวได้ว่า เหลือแต่ความเป็นลูกจ้างของรัฐบาล หรือของโรงเรียนเอกชนเท่านั้น

อีกสาเหตุหนึ่งที่น่าจะทำให้คณะกรรมการโรงเรียนมีความต้องการให้ครูเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนอยู่ในอันดับสุดท้ายนั้น เป็นเพราะพฤติกรรมของตัวครูเองซึ่งในสถานะปัจจุบันปรากฏว่าลงในสื่อสารมวลชนอยู่บ่อยๆเป็นประจำเกี่ยวกับการประพฤติกการปฏิบัติของครูไปในทางที่ไม่ดีไม่เหมาะสม ผิดศีลธรรม จรรยาบรรณ จึงทำให้เกิดความเสื่อมต่อชุมชน ประกอบกับรัฐบาลได้กระจายอำนาจไปให้ท้องถิ่นได้บริหารโดยท้องถิ่นเอง เป็นต้นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต) หรือสุขาภิบาล (สุข) ที่ดำเนินงานอยู่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ เช่นเกี่ยวกับการใช้งบประมาณในการพัฒนาทำถนนหนทางหรือ สาธารณูปโภคอื่นๆทำให้เห็นภาพแห่งการดำเนินงานอย่างชัดเจน หรือแม้แต่หน่วยงานของกรมอนามัย ที่มีการจัดอบรมในด้านต่างๆให้คนในชุมชน และคนในชุมชนเองก็ได้รับคำตอบแทนเป็นต้นว่า เงินในการอบรมดังกล่าวซึ่งเมื่อเทียบกับการทำงานของคณะกรรมการโรงเรียนที่ทำงานมีแต่ความเสียสละ เกิดการฉ้อโกงอำนาจของความน่าเชื่อถือ จากคนในชุมชนไปสู่องค์กรอื่นในที่สุด

5) ในเรื่องการบริหารสื่อการศึกษานั้นผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการโรงเรียนมีความต้องการให้นำสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมาเป็นอันดับหนึ่ง เป็นการสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2538) กล่าวคือในการจัดการเรียนการสอนนั้นต้องให้ประชาชน และท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดแบบเรียนให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ในทำนองเดียวกันกับ หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดแนวดำเนินการซึ่งแสดงให้เห็นถึงการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ยึดหยุ่นตามหลักการและสภาพท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นตามความเหมาะสมและเป็นการสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยซึ่งถือว่าเป็นสื่อภูมิปัญญาของท้องถิ่นเป็นที่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรจิต นิตย์คำหาญ (2540) พบว่า นักเรียนมีจิตสำนึกในคุณค่าของวัฒนธรรมไทยอยู่ในระดับ “ ดี ” และการปฏิบัติอยู่ในระดับ “ พอใช้ ”

ประกอบกับสื่อหรือเทคโนโลยีพื้นบ้านมีอยู่ในชุมชนอย่างมากมายซึ่งสื่อบางอย่างมีคุณภาพและเป็นประโยชน์สามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) ผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาได้เสนอแนะให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ เป็นการสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) กล่าวคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งให้ ผู้เรียนมีความรู้ทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีนิสัยรักการทำงานและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เช่นเดียวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในการประกอบสัมมาอาชีพมีความสามารถในการจัดการและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และยังสอดคล้องกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มทักษะเฉพาะด้านที่สามารถนำไปประกอบอาชีพให้ สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ส่วนข้อเสนอแนะที่ให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอน โดยผ่านสื่อหลายรูปแบบนั้นสอดคล้องกับ ชัยขง พรหมวงศ์ (2532) : 7 - 10 กล่าวคือ ครูที่สอนเก่งมากมีประมาณร้อยละ 2 ครูที่สอนเก่งมีประมาณร้อยละ 14 ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 68 มีความรู้ปานกลางจึงต้องใช้สื่อเป็นเครื่องมือ ข้อเสนอแนะให้คณะกรรมการโรงเรียนเป็นผู้ประสานให้ชุมชนได้เข้าใจการเรียนการสอนนั้นสอดคล้องกับ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2539 ซึ่งกล่าวไว้ในบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาว่าคือ ประสานงานกับองค์กรท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อการพัฒนาโรงเรียนและให้มีการใช้บริการจากโรงเรียนให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการบริการชุมชนและร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น สร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ประชาชนในชุมชนพร้อมทั้งประสานงานให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ส่วนข้อเสนอแนะที่ให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและกลุ่มทักษะให้มากเป็นการสอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) กล่าวคือ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในการเรียนรู้คงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ สามารถวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง และครอบครัว ได้อย่างมีเหตุผลด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีความรู้ในวิชาชีพสามัญและทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ มีความรู้และทักษะสามัญเฉพาะด้าน ส่วนข้อเสนอแนะในเรื่องให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกโรงเรียนนั้น สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระเบียบคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539 ด้านบทบาทหน้าที่สนับสนุนการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา คือให้คำปรึกษาเสนอแนะแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหาร การจัดกิจกรรมเสริมสร้างการพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านทั้งในและนอกโรงเรียน

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆอีกที่ทำให้คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาได้เสนอแนะการจัดการเรียนการสอนไว้ 5 อันดับแรกที่ได้กล่าวมาแล้วกล่าวคือ คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาในส่วนที่ไม่ใช่ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 71.37 มีความต้องการที่จะส่งบุตรหลานให้เรียนจบการศึกษามัธยมศึกษาบังคับก็เพียงพอแล้ว จากนั้นให้ออกมาประกอบอาชีพช่วยเหลือครอบครัวซึ่งต้องอาศัยความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพบ้าง และอาจมีหลายท้องถิ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจตั้งมุ่งหวังให้บุตรหลานได้เรียนต่อในระดับสูงขึ้นไปจึงมีข้อเสนอแนะให้ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและกลุ่มทักษะให้มาก ประกอบกับการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันต้องอาศัยสื่ออย่างหลากหลายมาช่วยในการเรียนการสอนอีกทั้งต้องให้นักเรียนได้ฝึกคิด ปฏิบัติจริงด้วยตนเองโดยการศึกษานอกสถานที่ เพื่อให้ได้ประสบการณ์ตรงอันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียน

7) มีข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาอีกส่วนหนึ่งที่เสนอแนะไว้ในกลุ่มสุดท้ายคือ ให้นำห้องสมุดประชาชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน นำพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และนำที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

(1) ห้องสมุดประชาชนส่วนมากจะอยู่แต่ภายในจังหวัดหรืออำเภอขนาดใหญ่ ส่วนโรงเรียนประถมศึกษาที่มีกระจายอยู่ตามหมู่บ้านในชนบทจึงไม่มีความสะดวกที่จะมาใช้บริการ

(2) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้านส่วนใหญ่ไม่มีที่จัดเก็บเป็นสัดส่วนและเกิดความล่าช้าไม่เป็นปัจจุบัน ขาดความคล่องตัวในการนำมาใช้ หรือในบางครั้งชาวบ้านใช้บริการแล้วไม่นำเก็บที่เดิมทำให้เกิดความยุ่งยากในการติดตาม เสียเวลา ประกอบกับไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

(3) คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษายังไม่เข้าใจและมองเห็นประโยชน์ของพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านอย่างแท้จริง อีกทั้งพิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่ก็อยู่ห่างไกลกับโรงเรียนประถมศึกษาไม่สะดวกต่อการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

(4) คนไทยส่วนมากมีนิสัยไม่รักการอ่าน

5.6 ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและท้องถิ่น ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และเป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 - 2544) แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8

(2540 - 2544) ตลอดจนนโยบายของรัฐบาลในด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน

(1) ข้อเสนอแนะ สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในเรื่องการกำหนดหลักสูตรท้องถิ่นและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ต้องให้คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และเป็นระบบ มีการกระทำที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน พร้อมกับจัดทำหลักสูตรประถมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ฉบับคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อแจกจ่ายให้คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาอย่างทั่วถึง

(2) ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ควรจัดการอบรมในเรื่องหลักสูตรประถมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ที่โรงเรียนประถมศึกษาให้อยู่แก่คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาให้ได้ทำความเข้าใจอย่างชัดเจนตลอดถึงบทบาทหน้าที่ที่จะต้องเข้าร่วมในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา และควรให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอสำรวจความต้องการต่อการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มที่มุ่งเน้นให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพหรือต้องการให้จัดการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและกลุ่มทักษะให้มาก เพื่อจะได้วางแผนในการจัดการศึกษาระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับความต้องการของคณะกรรมการโรงเรียนหรือท้องถิ่นต่อไป

(3) ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรให้โรงเรียนในสังกัดได้สำรวจสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ พร้อมกับกำหนดแนวทางนำสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจังและเป็นระบบ ตลอดจนพิจารณาสถานประกอบการในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

(4) ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา มีดังต่อไปนี้คือ

1) ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาหลักสูตรควรให้คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างจริงจัง

2) ให้ผู้บริหารโรงเรียนได้กำกับ ดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยเฉพาะด้านการแก้ไขปัญหาการเรียนของนักเรียน

3) โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้ฝึกคิด ปฏิบัติจริงด้วยตนเองให้มากที่สุด

4) ให้ผู้บริหารโรงเรียนได้กำกับดูแลในเรื่องการวางแผนของผู้ได้บังคับบัญชาให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและประชาชนตลอดจนเป็นที่เคารพนับถือของชนในชุมชน

5) ให้ผู้บริหาร กำกับ ติดตาม นิเทศ ให้ครูประเมินนักเรียนให้ครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม แทนการใช้ข้อทดสอบเพียงอย่างเดียว

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดทำหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น

(2) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการของชุมชนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนกลุ่มงานพื้นฐานและอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา

(3) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการของผู้ประกอบการในท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนประถมศึกษาเปิดทำการสอน